

## Előfizetési feltételek

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:  
 Egész évre . . . . . 12 kor.  
 Fél évre . . . . . 6 kor.  
 Negyedévre . . . . . 3 kor.

## Hirdetések díja:

centiméterenként 6 fill. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.

# KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

Kéziratok nem adóznak vissza

Nyílt tér ora 40 fillér.

Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

**Szerkesztőség**  
 és  
**kiadóhivatal:**  
**Földes Ede**  
 könyvkereskedése  
 Főter 38. szám alatt,  
 hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők

## Előfizetési felhívás a „Közérdek“ XX. évfolyamára.

A XX. század első évével lapunk fennállásának huszadik évét érte el. Mostoha viszonyok között, de erős akarattal, nem lankadó munkakedvvel s a reánk váró feladatok teljesítésére szilárd köteleességérzettel vezettük lapunkat szabadalvú irányban, forró nemzeti érzülettel. Bekés egyetértés és összetartás volt jelszavunk, de ahol a közérdek, s egyedül csak a közérdek nemes védelme kívánta, nem állottunk félre a harcától, a nyílt, egyenes küzdelemtől. Vármegyénk szellemi és anyagi jólétének kérdései, társadalmi és politikai helyzetünk, városaink és községeink fejlesztésére célzó törekvések lapunk hasábjain az egyéni érdektől ment pártolásra találtak. Ez elveket tartjuk szem előtt jövőre is, kérve közönségünk meleg, szíves támogatását. Munkatársainkat a közélet derék harcossai és buzgó munkásai sorából nyertük, főmunkatársunk pedig dr. Ebergényi Sándor lesz jövőre is. Az előfizetési feltételek a régiak maradnak.

Dr. Magyarai Károly, Török Bertalan,  
 a „Közérdek“ szerkesztői.

## Ujévi üdvözlés a minisztereknél.

(Pest. Corr.) Mi sem jellemzi jobban azt a magas véleményt, melyet a politikai körök Széll Kálmán miniszterelnök személyes fontossága felől táplálnak, mint az a nagy érdeklődés, melylyel az összes politikai pártok ama válasz elé tekintettek, melyet ujév napján a szabadalvú párt üdvözlétére adott. A helyzet jelenleg olyan, hogy fontos kijelentéseket nem is lehetett várni, amennyiben nincs oly kérdés a szönyegen, mely új elhatározásokat vagy új kinyilatkoztatásokat tenne lehetővé, vagy éppen igényelné. És daczára annak, hogy a helyzetből és a helyzethez lényegben mi újat sem lehetett mondani, a megjelent párttagok száma mégis igen nagy volt: s bizonyítva nincs senki, ki a miniszterelnök

ujévi beszédét nem fogja teljes melegegedéssel tudomásul venni.

Falk Miksa dr. országgyűlési képviselő beszéde, ki a szabadalvú párt nevében beszélt, és Széll Kálmán miniszterelnök válasza fényes kifolyása annak a benső, bizalomteljes viszonyoknak, mely nem csak a parlamenti többség, hanem az ország többsége és a Széll-kabinet, de főleg a kabinet feje közt fennáll. A bizalom nem csak szilárd alapon áll, hanem indokolt is, és Széll Kálmán joggal hivatkozhatott politikai hitvallásának patinájára, valamint arra, hogy soha sem tett, vagy mulasztott valamit, hogy a hatalmat kezében tartsa. És fogadalmát, hogy ahhoz a zaslóhoz, melylyel a kormányügyek vezetését átvette, jövőre is hű marad, ha meg oly magától érthető is e nyilatkozat, oly kaliberű férfi részéről, mint Széll, a legnagyobb örömmel fogadta a szabadalvú párt, miután eddig is ezt a zaslót követte, s jövőre is készségesen követni akarja.

Miután a miniszterelnök az üdvözlésnek ugy szólván személyes oldalát elintezte, áttért politikája két alapszlopának tárgyalására: a közjogi alapra és a szellemre, melyben hazánkban az állam ügyeit tantórit-hatalmatlan vezetni kell, a szabadalvúságra. A mód, amint erről Széll Kálmán beszél, magasan kiemelkedik a politikai sablonok fölött, és valóban bámulni kell találó hasonlatainak és metaforáinak kimeríthetlensége fölött, melyek mindig azt bizonyítják, hogy politikai hitvallása mely és változhatatlan meggyőződésből ered, olyan meggyőződésből, melyet nem fáradságos küzdelemmel csikart ki magából, hanem Deák Ferencz Andrássy Gyula, valamint a többi nagyok ragyogó szféráiban alkotott magának, kik az új korszakot megalapították és teremtő bölcseséggel évszázadokra felepitették.

Viharos tetszéssel találkoztak a miniszterelnök ama fejtegetései is, melyek azokra az ellentetekre vonatkoztak, melyek egy ideig gazdasági téren tették magukat észrevehetővé. Nem szabad annyira menni, mondta, hogy azt a támogatást, melyben a kormány egyes érdekköröket részesít, hajszályra lemérjük, hanem főleg azt kell szem előtt tartani, hogy a támogatás párhuzamosan haladjon, mint a szipár ugyanazon cél felé. A nemzetet egyáltalán nem szabad egyes táborokra

osztani, hanem egyesíteni kell azt; az összhangot az összességben kell keresni, mert csak az a hajó állhat ellent a viharoknak, melyet a szimmetria kipróbált törvényei szerint építettek. Ezt a szimmetriát, ezt az összhangot pedig csak a szabadalvúság érheti el, mely nem tesz különbséget az egyes körök között.

Végül beszélt meg a miniszterelnök a folyó országgyűlés teendőiről, melyekhez a költségvetés elintézésén kívül meg az összefehertelenségi törvény alkotása és a közigazgatás egyszerűsítése tartozik. A nagy közigazgatási és adóreform a jövő országgyűlés feladatai lesznek, mely, mint a miniszterelnök reményli loyális választási harcából fog előkerülni és bizonyosan ismét szabadalvú többsége lesz.

A miniszterelnök ujévi beszéde, mely természetesen középpontja volt az ujévi üdvözléseknek, a jelen volt képviselők közt örömdetes hangulatot keltett s egyes csoportok meg soka tárgyaltak a beszéd szépségeit.

## Alsófehér vármegye 1900. decz. 29-én tartott rendkívüli közgyűlése.

A vidéki bizottsági tagok csak igen mersékelt számban jelentek meg. Új megválasztott bizottsági tagokként bejelentettek: Ajtay Árpád, Bodolla Gábor, Zsombory Sándor Meleg Zsigmond és Bartók Denes. A belügyminiszter úrtól rendkívüli segélyképp engedélyezett összegből még hátralevő 9 ezer forint kiutalásán felül a közgyűlés még 5000 forint segélyt kér, hogy abból a székház butorzzattal való felszerelését s az előtte levő rakparti rész rendezését eszközölhesse. — A m. kir. földmivelségi miniszter engedélyezi, hogy Vizakna város 301 kat. holdnyi szálerdejét értékesíthesse. — Magyar-Igen a községi baba fizetését 100 koronával rendszeresíti, mit a közgyűlés jóváhagy, hasonlólag Kis-Ludas község hasontartalmu határozatát. — Miriszló községnek azon határozata, hogy ingyenes gazdasági népkönyvtárt rendez s erre némi állami segélyt kér, ajánlólag terjesztetik a m. kir. földmivelségi miniszter urhoz.

Miski József első tanácsosnak Abrudbánya város polgármesterévé történt választását, az ellen rokonság címén beadott felebbezés mellőzésével, a közgyűlés jóváhagyta. Nem hagyta jóvá azonban Bucsum község

## TÁRCZA.

### Tomcsányi Balázs.

Irta: Magyar Gyula.  
 (Vége.)

Az öreg olvasó.

Száz éves pergament megsárgult betűi ahogy elbeszélnek jó Tomcsányi Balázs szívbéli bajáról — meg-esik a lelkem.

Nagy, pecsétos levél érkezett hozzája; püspök stafétája hozta messzeföldről. Ahogy elolvasta a szép latin írást, megszedült az agya s a hatalmas teste neki-dőlt a falnak, eletpiros arca holtihaloványra váltott. Vad kacaj hörgött ki ziháló melléből s olyat ütött ökle a vendégasztalra, hogy az majd ketté tört. Nagy ijedezéssel szöktek portájáról a mulatozó fiúk, nemberek, cigányok, susogva egymásnak:

— Most már megboldogult!

Harmadnapra ott volt az érsek-városban. Hatalmas morajjal zúgtak a harangok más embernek áldást, neki sötét átkot. Minden harangkongás azt beszélte neki:

„Annyira gyűlöl már, hogy elvállik tőled...  
 Bim... bam... válik tőled...”

Az öreg tempionnak ajtajában állt meg; nem volt lelke hozzá, hogy oda leljen. Egy vénséges koldus imádkozott éppen a templom falánál, lehetett száz éves. Segítségért esdett, sovány csontos kezét előre kinyújtva. Balásznak valami gondolat esett az agyába. Majd megborzadt tőle, végrehajtotta. Kérdezé a koldust:

— Öreg olvasodat hogy adod el nekem?

A száz éves ember nagyot bántott erre. Minek ilyen urnak szegény, sánta koldus kopott olvasója? Talán

tréfál vele? De Balázs nem tréfált, övé lett a kereszt a nagy olvasóval s betette a belső zsebébe. Azután, mint akinek rendben van a dolga, megindult büszkén a rezidenciába. Csak az arczán látszott, meg a két szemében, hogy beteg a lelke, hogy belső láz gyötri. Nagy szívdobogás közt lépett be a csarnok oszlopos házába. Színes ablakokon ragyogott be oda a napnak sugára, rávetve fényét a márványból faragott szép Krisztus-szobornak bánatos arczára. Valami felelem férközött lelkébe. Mintha a nagy festett angyalok, megdicsőült szentek két oldalt a falról felé hajolnának, azután sutognak szemrehányó hangon:

— Balázs te! Balázs te!

A szomszédos dóm-nak magas korusáról átzugott a hangja a nagy orgonának. Áthangzott a hívők énekes imája a hatalmas Istenről, aki elpusztítja majdan a világot:

Napja Isten haragjának  
 Végét veti ez világnak.

Egy fráter mutatta neki a nagy ajtót, széttárva előtte, Balázs meg belépett. Hosszu zöld asztalon égő viaszgyertyák; közöttük az Ember ébenfa-keresztje. Asztalfőn ősz püspök, mellette főpapok, reá szegzett szemmel. Előtűk egy széken, fekete ruhában, reszkető galambtest, zokogó szép asszony, Tomcsányi Balásznak hites felesége.

— Jó Tomcsányi Balázs, — szölt az öreg püspök szelid, szép szavával — ismered-e ezt a kesergő te-rementést?

— Esküdt élettársam!

(Fojtott zokogása hangzott a szép asszony fájdalmas keblének.)

— Hát ez a te esküdt, hites élettársad nagy, nehéz

bűnökkel vádol, fiam, téged. Azt mondja, megtörted te azt a szent esküt, amit az oltárnál az Isten nevére és életed üdvére tartani fogadtál. Hát esküszegő vagy. Alig voltál vele még félévig házas, hetekre elhagytad. Szívtelen ember vagy. Gonosz mulatozás közt töltöttél éjt-napot. Gyeheña tűzere megérett leánykét bűnös csókja közt feledted el az ő megáldott szerelmét. Hát czéda ember vagy. Nem volt bátorságod szakítani a bűnnel, kétes, rossz cimborák csábító szavával. Hát gyáva ember vagy. . .

Jó Tomcsányi Balázs szinte hörgött egyet. Halotti halványosság borítá el arczát s míg az ősz egyháznagy folytatta beszédét, nagy büszke alakja megtörve lehajlott.

— Te itt nem álltal meg. Őseidnek házat banchanáliáknak, Istenkaromkodásnak rut fészkevé tetted. Hites feleséged tiszta ágyasházat még azt sem kímélted. Ezek a nagy vádak; felelj — ha tudsz — rájuk!

Egy egész világnak sűrű sötét éje nehezedett reá jó Balázs lelkére. És ebből az éjből nem hallatszott egyéb, csak a szép asszonynak fajó zokogása. A zokogás közé át-átzugott neha szomorú hangja a bugó orgonának s mellette az ének a hívők ajkáról:

Az írott könyv megnyitattik  
 S benn' minden elolvastattik.

— Felelj fiam, Balázs, van-e még mentséged? Hivjad fel tanul magát a nagy Isten s ő megvilágítja agyunkat, szívünket, hogy van-e még lelkedben Istenhitelemnek, hites szeretetnek egy reményt gerjesztő, utolsó sugára?

És im felel Balázs. Belenyul először bekecsé zsebébe, hogy a kendőjével letörölje elébb kinharatos arczát. És amint kihuzza a patyolat-kendőt, kiesik mellőle az öreg olvasó a Krisztus-keresztrel Leesik a földre,

képviselőtestületének azon megfölebbezett határozatát, hogy a létesítendő román színház-egyesületnek és a román köznevelődési egyesületnek 200—200 s így együtt 400 koronával alapító tagja lesz, kizárólag azon okból, mivel a község közkiadásait is csupán 66%-os pótdóval képes fedezni.

A balászfalvi gör. kath. érsekség szabályzatát, a balászfalvi vásárvám és piaci helypénz-szedésről némi kiegészítésekkel a közgyűlés elfogadta s ajánlólág terjeszti a kereskedelmi miniszterhez. Ugyanez történt az erdélyi r. kath. gyulafehérvári székeskáptalan alvinczi piaci helypénz-díjszabályzatával is.

A marosújvári járás 32, a nagyenyedi járás 40, a verespataki járás 8, a magyarigényi járás 30, az alvinczi járás 21, a kisenyedi járás 10, a balászfalvi járás 15 községének számvevőileg átvizsgált számadásai jóváhagyattak. Még néhány kisebb fontosságú ügy letárgyalása után a vármegye alispánja a közgyűlés nevében köszönetet szavazott Nagy-Enyed város tanácsának és képviselőtestületének a páratlan szíveségért és vendéglátásért, melylyel a színház építési munkái ideje alatt a vármegye tisztviselőinek az irodahelyiségeket, a közgyűlésnek és közigazgatási bizottságnak a város közgyűlési termét rendelkezésére bocsátotta. Mire főispán ur a gyűlést a tagok zajos eljenzése közt berekesztette.

### Magyarország és a kereskedelmi szerződések.

(P. C.) A kereskedelmi szerződéseknek is az a természetük, mint minden más megállapodásnak: abban a mértékben gyümölcsözők, amelyben ki tudjuk őket használni. Így Németország, mióta 1890-ben a kereskedelmi szerződések politikájához fordult, szinte mesés közgazdasági fellendülést ért el, és Olaszország is gazdasági haladása által sok belső baját szüntette meg. Ha nem tekinthetünk vissza teljes megelégedéssel a szerződések érvényességének lejárt időszakára, ebben alig vagyunk lényegesebben hibásak. A szomszéd államból, melyben évek óta olyan reakció dühöngött, amely társadalmi és nemzetiségi erőszakossággal minden vállalkozási kedvet elriasztott, a tőkét elszivárgásra indította s így minden termelést megbénított, ebből az államból, melylyel oly sokféleképpen elágazó és belső gazdasági vonatkozásokban vagyunk, melyek még egy közös jegybankban is láthatók, a legrombolóbb szelek söpörtek végig gazdasági fejlődésünk virágos mezőjein. Így maradt el a termés java része. Ezért azonban nem mondunk el a jövőre is a lehetséges előnyökről, melyeket a kereskedelmi szerződések rendszere nyújt; iparkodni fogunk új megállapodásokat létesíteni, főleg miután az 1899. évi törvény Ausztriával szemben, ha ott a zürzavar nem akar véget érni, az elhatározás és eselekvés teljes szabadságát biztosítja számunkra.

De az ilyen nemzetközi megállapodások kihasználásának egyedül biztos módja mégis csak a belső intéz-

kedésekben van. Mint tulajdonképpen földmívelést üző államnak, a fogyasztók lehető legnagyobb számáról kell gondoskodnunk mezőgazdasági termékeink részére. Éppen ezt kell a szerződések által elérnünk; gabonakivitelünket — pedig a statisztikai kimutatásoknak szinte neveltséges agrárius letagadása dacára gabonát exportáló állam vagyunk — nem szabad megrövidíteni. Németország tudja, hogy ez az elégedhetetlen előfeltétele egy életképes megállapodás létrejöttének, és, ha jó tanácsal látják el, nem is fog vonakodni, nem is vonakodhatik, ezt az előfeltételt teljesíteni. De minden állam, melynek a mezőgazdasági termékek importjával kell egyes-ségre lépnie — és Németország ilyen állam — e termékeket onnan veszi, ahol legolcsóbban és legjobban kaphatja. Árunk minősége még mindig a legjobb; de nagyon megfontolandó az, meddig viselhetjük el a versenyt az előállítás költségeire vonatkozólag. Az ár a kínálat szerint igazodik; de ha megfontoljuk, hogy az utolsó 20 éven belül a gabonatermelés területe 100:130 arányában szaporodott, a népesség azonban csak 100:124 arányában; hogy Argentiniában a földnek csak egy nyolczad része van igénybe véve gabonatermelésre; hogy a kisázsiai vasutak Mezopotámia újból való bevetését fogják előidézni: hogy állunk majd akkor az armagassággal? A gabonár azonban a föld értékének is egyik tényezője és Közép-Európában a föld értéke jó ötszöröse magasabb, mint Ázsia, Amerika és Ausztrália gabonát termelő területein. A gabona árának tehát roppantul kellene emelkednie, hogy a föld értékét megfelelően kamatoztassa. Természetes feltételek alatt ez nem megy; ha pedig mesterségesen, vámok által csavarjuk fel az árat, akkor éppen a föld értékének emelkedése által nagyobbá tesszük a különbséget amaz olcsó területekhez, akkor circulus vitiosus-ban kergetődzünk. Ezért van tökéletes igaza Liszt Ferencz német közgazdásznak, midőn azt állítja, hogy esztelenység a belföldi mezőgazdaságot védvámokkal emelni.

Sokkal biztosabb intézkedéseket kell tehát tennünk, hogy a földművelésben rejülő munka megtalálja igazi jutalmát, hogy a reá fordított költségek a lehető legvédelmezőbben megtérüljenek. Mert a földművelés még mindig a legfontosabb keresetforrása nemzetünknek. Ez azonban csak úgy történhetik, ha a fogyasztást benn az országban iparkodunk emelni. És éppen itt tűnik ki, mily nagyon egymásra van utalva nálunk földművelés, ipar és kereskedelem s a helyzetnek helyes megértését tanúsította az iparegyesület, midőn — agrárius választott elnökevé, a nemzeti szükségletek mily helyes megértését bizonyította nézeteinek kifejtésével ez az elnök, Széchenyi Imre gróf. Igen, ha ipart teremtenk s ezzel a kereskedelmet előmozdítjuk, akkor az ezen üzemekben foglalkoztatott, átlag rendszeren jobban díjazott egyének jobb életmódjuk szerint kell, hogy gyarapítsák a fogyasztást. És miután fokozott életmód mellett a népesedés is rendszeren szaporodik, ezzel szaporodik a fogyasztók száma is. Legelőbb természetesen

olyan iparoknak kell ezeknek lenniük, melyek lehetőleg csatlakoznak az őstermeléshez, hogy ezt és egymást kölcsönösen támogathassák. És ha aztán, mint az öntözőcsatornák létesítéséhez már hozzáfogunk, mert a földművelést belterjesebbé kell alakítani, a hajózási csatornákkal is foglalkozunk, hogy egyrészt nyereszterményeink szállítását lehetőleg olcsóvá tegyük, másrészt iparcikkeinket lehetőleg gyorsan a határra, főleg Magyarország délkeleti határaitra vihessük, akkor jóformán megtettük a legfontosabbat és legszükségesebbet, hogy a nemzetközi gazdasági viszonyok fel nem tartóztatható felretelődése által ne károsodjunk és a kereskedelmi szerződések által tekintett helyzetet erőnk szerint kihasználhassuk.

Mindezt azonban csak akkor lehet keresztülvinni, ha óvakodunk az Ausztriában elkövetett oly veszedelmes hiba utazásától, ha nálunk a hazafias érzés folyton ébren marad, a szabadelvű, a liberális nézet tovább is uralkodik, ha a nemzet örömmel és elszántan követi azt az irányt, melyet Széll Kálmán adott kormányzásának.

### Vegyes hírek.

— Lapunk t. olvasóit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket, valamint a hátralékokat a kiadóhivatalhoz sürgősen beküldeni sziveskedjenek.

— **Királyi kitüntetés.** Ő Felsője Tankó József borbereki evangélikus református lelkésznek az egyház és közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet méltóztatott adományozni. Egy munkában buzgóságban eltöltött hosszú élet kitüntető elismerése ez, mely alkalomból mi is szívesen üdvözlöjük a derék lelkészt.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter Alex György főmérnöki címmel és jelleggel felruházott mérnököt főmérnöké, Stroyi Román m. kir. vasgyári főmérnököt számfeletti bányatanácsossá nevezte ki.

— **Dániel** napján Zeyk Dániel főispánunkat a vármegyei állami és városi tisztviselőik és számos tisztelője a legszívélyesebben üdvözlölte, óhajtván e kitűnő férfinak szerencsés kezű kormányzásához erőt, egészséget, hosszú életet.

— **Az abrudbánya-verespataki** választó kerületben élénk az élet. Hiába iratott, mert nagy betegsége miatt maga nem irhatott, dr. Ebergényi Sándor, hogy legyenek most csendesen, ezáltal ne válhassák meg őket, mert nem fogadhatja el. — ezért abrudbányai s különösen verespataki választói kijelentették, hogy már most csak azért is megválasztják, aztán ő lássa, hogy mit csinál. Abrudbányán a „Detonáta” szálloda homlokzatán egy óriási fehér lobogó leng „Éljen dr. Ebergényi Sándor képviselőjelöltünk” felirattal. A verespatakiak meg akarják mutatni, hogy ők komoly jelöltül tekintik városuk fiát s komolyan meg is választják. El kell ismerni, hogy ilyen lelkes egyhangúság és kitarítás ritkítja párját mai napság s Ebergényi szíve kamarájába örökre be is lesz foglalva

a márvány-koczkára, hogy szinte megkoppan minden Miatyánkja. Balázs meg lehajol, térde földet éri és úgy emeli fel azt a szent keresztet. Azután, hogy fölkel, megcsókolja kétszer az Isten-embernek rézből való képét.

A főpapok néznek.

— Ez hát az az ember? Az Istentagadó, czéda, czudar, gyáva?

Balázs fölemeli a jobbik kezével azt a szent keresztet, azután rekedt hangon, ahogy az előtör ziháló melléből, mondja nagy merészen:

— E szent olvasóra, erre a keresztre, amit talizmánként mai naptól kezdve szívem fölött hordok, esküszöm, hogy soha mást én szívből nem szerettem, mint ezt az egy asszonyt, aki itt bevádol, hitese feleségem!

Főpapok sutogtak:

— Tanut tett mellette az Isten egy fia.

— Szíve fölött őrzi — felelt rá a másik.

— Nem lehet megátalt gonoszság ennek az embernek igaz Istent hívó, bár gyarló lelkében.

— Jó Tomcsányi Balázs, — s reszketett a hangja az öreg püspöknek — tanut tett melletted maga a keresztfa; megbocsájtott neked a mi Urunk Jézus s mi is megbocsájtunk. És bocsáss meg neki te is édes lányom! Édes fiam Balázs, visszaadjuk neked hitese feleségedet.

Balázs oda fordul a halvány asszonyhoz, zokogó gerléhez:

— Bocsáss meg énnekem én megbántott üdvöm, édes feleségem!

És a szegény némbor zokogva borult rá a hűtlen ember széles keblére.

A büntető Isten.

A bánati részen repült a négy állat, négy fekete

sárkány. Balázs vitte haza ifju feleségét. Öreg este volt, hogy a kanizsai révnél vad zivatar támadt. Villámok cikáztak s a kocsirobajba bele-beledördült a haragos égnek zengő orgonája. A reszkető asszony felve simult az erős urához.

— Haragszik az Isten, akit megbántottál.

A vakító villám fényes gyémánthonát perczekig beszötte csodás arabeszknek titkos betűivel, a beborult mennyeinek sötét kurtináját. Iszonyu döréjtől kongott meg az égbolt. A négy ló nyihogott, mikor ott futott el a szaadi révnél. Lenn a töltés alatt bizsergett, sustorgott a Tisza vad árja.

Leütött a villám, meggyújtva előttük egy sudár fenyőnek magas koronáját. Az erdő megszongott a nagy riadástól. A Balázs négy lova megtépte a gyeplőt, azután rohant le a pokoli mélybe, bele egyenesen a háborgó habok sustorgó ölébe.

Mint a kisértetek felgyújtott faklyája, meg-meglobbant néha az égő fenyőfa s világa ráesett a habok közt küzdő embernek arcára. Az egyik kezében az elájult asszony, a másik karja küzd a vizek árjával, s melléből felhörög jajsza kiáltás:

— Irgalom Istene! . . .

A többit elnyelte a vihar, az orkán . . .

Édes puha fészek.

A zivatar után béke jött a tájra, derengett a hajnal. Zöld repkényes kastély üres termeiben mélységes csend honolt, csak egy ablakból lobbant ki nagynéha a mécses világa.

Valaki megrázta szilaj, vad erővel az érczkapu zárját. Vén András felriadt a szokatlan zajra s kezében világgal sietett előre.

— Nyiss kaput, jó öreg cselédem, mert megvesz beuntunk az Isten hidegje.

Feltárt a kapu és az öreg Andrásnak a nagy bámulattól gyökeret vert a lába. Gazdája, Balázs volt. Szép magyar ruhája czafatokban rajta, az egész nagy ember csupa merő egy víz s egy öreg olvasó akasztva nyakába még nagyobb keresztel. A karján ott fekszik az a legszebb asszony. Szép feje lehajtván, arca halálfehér, szép szeme lezárva. Nem csillan ki abból a mosolygó élet.

Kettesben viszik fel széles kölépcsőkön, aztán lefektetik puha kerevetre.

Vén András oly fájón, akár egy hű kutya, kérdő szemével tekint az urára. Balázs megérti s felel neki nyomban:

— A haragos Istentől, az irgalmas Istentől, a halál torkából: onnét jövünk, szolgám.

Megmozdul a hangra az az édes asszony s valami lágy, szelid sóhaj száll ajkáról. Balázs odatérdel, megfogja kis kezét s lesi lázas keble gyors emelkedését, melegedő szíve hangos dobogását.

A reggeli sugár áttör a redőnyön, fülemüle röppen egészen odáig s ott közel hozzájuk, az öreg hárs ágán csattogva, dalolja parányi szívének hajnali imáját.

Márványfehér asszony fölveti bágyadtan hosszú szempilláit, mélységes rejtelmű maudulaszemnek első tekintete reáesik Balázs könnyázott arcára.

— Hol vagyunk, Balázsom?

— Minálunk, életem, édes feleségem!

Ott künn madárdal szölt. Itt benn a boldogság ujult mosolyára veté a kelő nap aranyos sugarát. Fülemüle dalolt tovább a párjának.

Sohasem volt ily szép madarak nótája. H. T.

egy soha el nem muló érzemény: az örök hála szülőföldje s annak fiai iránt. Jövő héten csütörtökön — 19-en — lesz a választás, mely elé igaz érdeklődéssel tekintünk.

— **Adomány a Bethlen-szoborra.** Lengyel Jakab ohabai anyakönyvvezető az újvi gratulációk megváltása czimén 4 koronát küldött be szerkesztőségünkhez a Bethlen-szobor alapja javára. Az összeget rendeltetési helyére juttattuk.

— **Ósi néptörzs.** Nowgorod kormányzóságban. 250 kilométernyire Szt.-Pétervártól, él a tsudenkaiwanek törzse, mely egészben veve csak 800—900 tagból áll. A tífuszjárvány annyira pusztítja e népet, hogy nem sokára még hirmondó sem fog maradni ebből a finn törzsből, melynek tagjai alig hallottak még valamit az emberi művelődésről. A tulajdonjog előttük teljesen ismeretlen fogalom. Nem ismerik az anyém, tied, övé közti különbséget, de rablás nem fordul elő náluk. Mikor meglátták, hogy egy náluk időző utazó, Podwisoczi, kunyhója ajtaját bezárta, mindannyian csodálkozva kiáltottak fel. Ha egy kaiwane kenyeret süt, az egész falut szívesen látja. Ha meg valaki, egyszer egy esztendőben, arra a mulattató gondolatra jut, hogy megfürdök: kádja és meleg vize mindenkinek rendelkezésére áll. Könyveket, újságot nem ismernek. Mikor Podwisoczi újságot mutatott nekik, csak félve mertek közeledni, majd megszállták a sorokat, szettepték az újságot, és darabjait elosztották maguk között emlékül. A főzélék közül csak a kelkáposztát és a burgonyát ismerik. Mikor egy idegen ugorkát mutatott nekik, ugyancsak megbámulták ezt a csodanővényt. Az idegenektől félnek, és ha szerit ejthetik, elbujnak előlük. Ez az érdekes néptörzs azonban, mint fentebb említettük, pusztulófelben van és nemsokára hirmondó sem lesz belőle.

— **Vörösmarty Mihály** születésének százados évfordulóját nagy kegyelettel üli meg a nemzet. Sokban olyan ez az ünnep, mint egy nagy temetés. Mintha Vörösmarty végtisztességtételére még egyszer felvonulnának párduczos Arpad és a futó Zalán, Cserhalom hőse s a két szomszédvár gyűlölködő népe. Megjelenésük fenséges jámbusaik köntöseben a Hunyadiak és Mátyás király, s eljönne a szende, szép Ilonka, hogy egy könnyet ejtsen a költő sírhautjára. És nyomába Zolna, Enikő, s a többi fátalos, lengeteg szüzek. A magyar költészet sokkal, nagyon sokkal tartozik Vörösmartynak, többel, mintsem hogy ez ünnepélyekkel leróhatná tartozását. Hatása kitörölhetetlen nyelvünk fejlődéséből, a késő korok munkái is — bár talán csak kevesen fogják tudni — az ő vállain állanak, de költői munkái elavultak. Vörösmartyt iskolai klasszikussá tették a „tanfőiak”, s munkáit ma már alig olvassa a nagy közönség. A honszerzés nagy eposza mostan még egyszer kézzel-kézre jár, egy időre fölelevenül a bujdosó Zalán s a deli Hajna. Ezek az alakok a történet lapjairól szálltak ki a költészet ligetebe s lassanként visszazálltak az irodalomtörténet lapjai közé. Ezeknek az alakoknak történeti valóságát rajzolja meg Borovszky Samu, a jeles író, a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 84. füzetében. A munka 12 kötetben teljes. 1—1 felbörkötésű kötet ára 16 korona, kapható 3 koronás havi részletekre is. Egy füzet ára 60 fillér.

## Csarnok.

### Hős Zebegény.

Írta: **Andronieus.**

Veszedelmes emlékezőtehetségem van. A bosnyák okkupáció idején már-már síheder legényke voltam s úgy előttem áll még a jóra való Zbegin Márton tandíjmentes egyetemi tót diák és államköltséges szekerész-önkéntes, mintha csak tegnap hatotta volna meg a szívemet.

Mozgósították szegényt s keservesen akarta volna fujni a nótát, mely szerint mindnyájunknak el kell menni!.. De nem igen jött ki szó a torkán, egy fojtogatta a sírás. Neki mégis csakugyan el kellett menni. Hanem néhány hét múlva már megint itt volt s szorgalmasan csinálta a jegyzeteket az egyetemen az első padosorban.

Már ekkor azonban elégedett volt és vidám s a hadi emlékérem birtokosa.

Semmifele Hári Jánoskodást sem lehetett belőle kivásalni. Pedig igyekeztünk körülvenni, faggattuk háborús hőstetteikért. Szájába rágtuk, hogy a szekerésznek is van alkalmá temérdek ellenséget levágni olyan esetekben, mikor az hirtelen támadással az utóvédet lepi meg s az élelmezési vonatot akarja elhódítani.

Zbegin Márton egyetlen ilyen esetre sem emlékezett. Abban összegezte az ő egész háborúját, hogy egy prófuntos szeker bakján, balról ülve kelt át a Rubikonon és Boszna-Bródba jutott. Itt már érezni kezdte azt az alkalmatlan betegséget, melyet néhány állomással odább egy felettebb jóakaratu katonarvos vérhasnak volt szíves minősíteni. Ennek alapján betegszállítványképpen visszaküldték őt a pétervárad katonai kórházba. Ott egy hétig fehér porokat szedettek vele, noha baja, a

mint Bródnál megint visszalépett a Rubikonon, körülbelől már el is mult. Aztán megkapta a medáliát s a kórházból, s egyelőre a hadi szolgálatból is, egészségesen elbocsátottatott.

Sok ilyenféle hadviselt ifjut ismertünk akkoriban. A sok között Zbegin Márton elkeveredett s eltűnt szemem elől.

Nemrégiben egy kedves vidéki városban lézengtem. A városi levéltárnok felfedezett és végignézte velem a helybeli nevezetességeket. Legnagyobb nevezetességként a magarendezté városi muzeumot mutatta meg. A sok egyéb ügyesen csoportosított lim-lom közt szemembe tűnt a falon egy rozsdás, kicsorbult lovassági szablya ezzel a felirással:

### Zebegény kardja.

Bár e hadi régiség mindjárt úgy hatott rám, mintha k. u. k. Cavallerie-Säbel Modell 1873. volna, a név után mégis azt gondoltam, hogy Zebegény valami nagy hős volt a magyar előidőkben. Az ilyen nagy hősök rendszeren csak fényes hírnevét hagynak maguk után, de később alhoz illő rozsdás kardot is szokott keríteni számukra a hálás utókor.

A levéltárnok felvilágosított, hogy ez most az egyszerű nem így van. A kard valószínűleg s egész bizonyosan Zebegény kardja, csak hogy Zebegény olyan magyar hős, aki még ma is él. És pedig itt él a városban, mint adóhivatalnok s mint a nagy idők tanuja. A szabadságharcban egyike volt a legvittebb huszár-örnagykának. Hisz akkor már nagyon öreg ur lehet. S még mindig az adóhivatalban kell törnie magát?

— Nem olyan tulságos öreg még. A szabadságharcban mindössze ha tizenötéztendősd lehetett.

— És őrnagy?

— Közvitteül kezdte, de hősiességével felvitte az őrnagyságig. A becses neje közölte velem ez adatokat, mikor férje kardját muzeumunknak ajándékozta.

— Nem nagyon becsvágyó asszonyság az a Zebegényne?

— De igen. Sokkal büszkébb a férje hősi hírére, mint maga Zebegény. Ez a hallgatag, szelid ember, aki soha egy szót sem szól vitéi tetteiről. Azt hiszem, minden valódi hős ilyen.

Később a vasuti állomás felé vívó uton egy méltóságteljes, ősz szakállú és billardgolyó kopaszgú ur ötlött szemembe.

Teringettét, kicsoda is ez? Mintha ismerném. Hova tegyem? . . . Vagy kihez is hasonlít?

A méltóságteljes szintén megakasztotta rajtam a szemét. E percben fölvillant jó emlékezőtehetségem fénye. Most már fogadni mertem volna rá, hogy ez az őreges ur az egykor szekerészönkéntes Zbegin Mártonnak az apja.

Mielőtt még megkérdezhettem volna efelől, már ő szólított meg, hogy ugy-e mi ismerjük egymást.

— Azaz, kérem, én ismertem valamikor egy Zbegin Márton nevű urat, aki fia lehetne uraságodnak, annyira hasonlítanak egymáshoz.

Az őreges ur kissé elpirult s körülnézett, nincsenek-e fültnak.

— Alighanem én magam vagyok az a Zbegin Márton . . . Csakhogy most már Zebegény a nevem.

— Lehetetlen! Csak nem uraságod az a hős Zebegény, akinek kardját az imént láttam a városi muzeumban?

— Az istenért, ne kiabáljon! Persze, hogy én vagyok. Oh az a bolond asszony! . . .

(Vége következik.)

## Szerkesztői üzenetek.

**Borbánd. A. L.** Tessék panaszával egyenesen az illető hatósághoz, első sorban a főszerkesztőhöz fordulni. Büntetés kell az ilyen embernek, nem pedig reklám.

Szerkesztőség:

**Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.**

Kiadó:

**Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság**

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, SW.

**Thierry A. gyógyszerész**

vérképző és tápláló, valódi

## Hämatin-pasztillái

legmegbízhatóbb szer vérszegénység, sápkór és az azokból származó betegségek megszüntetésére. Kerülni kell a gyomorideget tulságosan ingerlő, kábító nehéz vasborokat: használjuk csak ezeket a kellemes és jóékony hatású pasztillákat! Minden doboz a készítő aláírásával kell hogy ellássa legyen. Egy doboz ára **4 korona**, mely összegnek előleges beküldése mellett portómentesen megküldi.

**THIERRY A. gyógyszerész**

balzsam-gyára 7 3262 2-5

**PREGRADA**, Rohits-Sauerbrunn mellett.

## Kitüntetés:

**Arany éremmel az 1900. évi párisi világiállításon az összes versenyzők között a hangszerek csoportjában.**

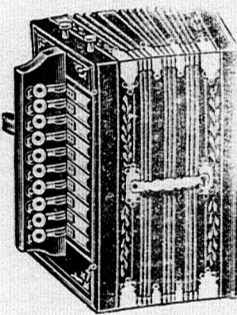
Hadsereg szállításért ezüst éremmel.

## STOWASSER J.

cs. és kir. hangszergyáros,

a cs. és kir. hadsereg és a magyar kir. honvédség egyedüli szállítója  
**Budapest, II., Lánchíd-utca 5.**

Iskolai és mesterhegedűk vonóval.  
**Gordonkák vonóval.**  
Nagybőgők vonóval.  
**Fuvolák.**  
**Szárnykürtök.**



Ósi magyar tárogató szabadalmazva.  
**Czimbalmok.**  
Elpusztíthatlan, kitűnő erős hangú harmonikák.

Egy finom hegedű vonóval és tokkal 7 forint.

Templomi és más zenekarok részére szükséges

**fuvó- és vonó-hangszerek**

előnyös fizetési feltételek mellett, legjutányosabb árban szállítanak.

**Közégi dobok a legjutányosabb áron.**

**Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.**

**HARMONIKA-ÁRJEJYZÉK KÜLÖN KÉRENDŐ.**

Magyarország legnagyobb 3226 15-15

**fuvó-, vonó- és ütőhangszer-gyára.**

## Üveg oldalú és nyitott gyászkocsi.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy

## temetkezési vállalatomat

a mai modern kiválmaknak megfelelőleg teljesen újon rendeztem be.

Vállalatom ma 3 gyászkocsival van felszerelve, melyek közül az üveg oldalú gyászkocsira kell a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívnom.

Raktárom dusan fel van szerelve mindennemű koporsók, koszorúk és kellékekkel, nemkülönbözen dus raktárt tartok gyászházakhoz szükséges szövetek és kellékekből.

A n. é. közönség szives támogatását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

**Korbuly Bálint.**

3295 6-6

Megrendelések pontosan teljesítenek.

Koporsók és koszorúk dusan választékban.

Gyászházák minden kivételben.

Sz. 5350—1900.

**Pályázati hirdetmény.**

A lemondás folytán megürült oláh-péterlaki **segédjegyzői állás**, mely évi 800 korona fizetés és 120 korona iroda-tartási átalánnyal van egybekötve, választás útján betöltendő lévén, felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni ohajják, hogy az előírt okmányokkal felszerelt folyamodványukat bezárólag 1901 **január hó 20-ig** adják be, mert az elkészen beadott folyamodvány figyelembe vehető nem lesz.

A körjegyzői oklevéllel bírók előnyben részesülnek. A megválasztandó Oláh-Péterlaka és Szentjakab községekből alakított anyakönyvi kerületben az anyakönyvek önálló vezetésével is meg fog bízani.

A választás 1901. évi január hó 23 án délelőtt 10 órakor **Kutyfalván** a körjegyzői irodában fog megtartatni.

Főszolgabírói hivatal.

Maros-Ujvárt, 1900. évi december hó 30-án.

**Böjthe Kálmán,**  
főszolgabíró.

3333 1-3

Sz. 3659.900.  
tkvi.**Árverési hirdetményi kivonat.**

A nagyenyedi kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Geraszim Emil helyi ügyvéd által képr. Boér Efrém tövisi lakos végrehajthatóan Nieje Mafej a Józsié eskályai lakos végrehajthatóan szeptember 30 kor tőke és járulékaik iránti végrehajtható ügyében a eskályai 232. sz. tjkben A + Nieje Mafejnek nevére felvett A + 1 rend 1216 hr. sz.-ra 15 kor., a 2 rend 3726 2 hr. sz.-ra 136 kor., a 3 rend 4221 1 hr. sz.-ra 106 kor., a 4 rend 4624 2 hr. sz.-ra 65 kor., az 5. rend 4691 hr. sz.-ra 42 korona, a 6 rend 3009 2 hr. sz.-ra 6 korona, továbbá tekintettel az 1881. évi LX. t.-ez. 156. §-ára, Nieje Mafejnek és társulajdonosainak Nieje Niculaj és Nieje Márta szül. Süesnek nevére felvett, a eskályai 257. sz. tjkben foglalt A + 647, 648, 649 hr. sz. f.-vökre 398 korona, a 2090 1 hr. sz.-ra 11 korona, összesen 779 korona beszában az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok az 1901. évi **január hó 29-ik** napján d. e. 10 órakor Csáklya községében meg tartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-ez. 42. §-ában jelzett ártóllyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. LX. t.-ez. 170. §-a értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabály szerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság.  
Nagy-Enyed, 1900. évi július hó 31-én.

Kir. bíró helyett:

**Dr. Ács Jenő,**  
kir. aljbíró.

3332 1-1

**Tűzifa.**

Eladó 80 méter öl 2 éves vágott tölgy tűzifa. Br. Kemény Simon ur esombordi uradalmából Nagy-Enyedre beszállitva a **8 frt 50 kr.**

Értekezhetni **Zayzon Bélával, Csombord.**

3327 3-3

**HAZAI IPAR!****WEIN KÁROLY és TÁRSAI**szövőgyár, KÉSMÁRK  
elismert hírneves**SZEPESSÉGI VÁSZON**

es 3302 4-10

**DAMASZT ÁRU**minden nagyobb üzletben  
kaphatók.

Gyáraiból származó minden darab áru



ezen védjeggyel van ellátva.

**HAZAI IPAR!**

**Minden háziasszony és anyja**

üdvözölhető, aki az egészség, takarékoság és jóízre való tekintetből a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé (mely csakis az ismert eredeti csomagokban valódi) használja.

3316 1-10

Hirdetéseket  
elfogad

a  
**„Közérdek”**  
kiadóhivatala

olcsó áron  
számítva.

Allein echter Balsam  
aus der Schutzengel-Apotheke  
des  
A. Thierry in Pragrada  
bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Nélkülözhetetlen, felülmulhatatlan, hatása csalthatatlan!

Világczikk. Kivitel minden országba.

CHIEF-OFFICE 48. BRIXTON-ROAD. LONDON S. W.

A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világon híres és keresett háziszser a

**Thierry A. gyógyszerész balzsama.**

Felülmulhatatlan minteféle mell-, tüdő-, máj-, gyomor s általában belső bajok ellen. Külsőleg alkalmazva a legsikeresebb

**seb-balzsam.**

Csak akkor valódi, ha a minden művelt államban belajstromozott, zöld színű apáca védjeggyel és a záró tokon ezér-jelzéssel van ellátva. Évi termelés kimutathatólag 6 millió palaezk. Postán bérmentve 12 kis vagy 6 nagy palaezk 4 korona. Próba-palaezk prospektussal s minden országbeli raktarak jegyzékével 1 korona 20 fillér. Szétküldés csak készpénzre történik.

**Thierry A. centifolia-kenőcse**

(ugynevezett **csuda-ir**), sebeknél felülmulhatatlan szívó és gyógyító hatású. Az operációkat többnyire feleslegessé teszi. E csuda-irral egy régi 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott esontfekély, újabban pedig egy 22 éves, súlyos rákszerű baj meggyógyult. Antiseptikus hatású, gyorsan enyhítőleg és csillapi ólag hat, rövid időn pedig teljes gyógyulást eredményez mindennemű gyúlékoknál és sebeknél. Továbbá gyorsan lágyító és szétoszlató, és biztosan megszabadít a még olyan mélyre behatolt idegen testektől. Egy tégey bérmentve 1 korona 50 fillér, csak készpénz ellenében. Nagyobb rendelésnél olcsóbb. Kimutatható évi termelés 100,000 tégey.

Mindkét háziszerről egész levlétartat kitévő eredeti bizonyítványok állanak rendelkezésre a világ minden országából. Utánzatoktól óvakodni kell és szigorúan ügyelni a tégeyen beégett ezen ezér-jelzésre: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry.** Ahol raktár nincs, senki ne hagyja magát rábeszélteni állítólag hasonló értékű, de valójában értéktelen készítmények megvételére, hanem rendeljen közvetlen az alábbi címre:

**Apotheker A. THIERRY'S FABRIK in PRAGRADA, bei Rohitsch-Sauerbrunn.**

(Az osztrák hivatalnok-egylet szállítója.) (Contractor of the War-Office and the Admiralty, London.)

Kapható **Török J.** gyógyszerésztárában Budapest.

3263 7-25